

ПРЕДСТАВНИЦТВО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
В УКРАЇНІ

**ПРЯМУЄМО
РАЗОМ**

EUROPEAN UNION | UKRAINE

[ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ]
[УКРАЇНА]

ЗМІСТ

Європейський Союз – сім'я демократичних європейських держав	3
Як працює ЄС	4
Короткі відомості про ЄС	5
Європейська політика сусідства	6
Східне партнерство	7
Відносини Європейського Союзу та України	8
Угода про асоціацію	8
Допомога ЄС Україні	9
Торгівля	11
Візовий діалог. Інші напрямки	12
Співпраця у сфері освіти та культури	13
Держави-члени Європейського Союзу	15
Представництво Європейського Союзу в Україні	18
Інформаційні центри ЄС в Україні	19

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ – сім'я демократичних європейських держав

Європейський Союз сьогодні – це 27 держав Європи, які об'єдналися на основі загальнолюдських і демократичних цінностей задля досягнення стабільності, миру та процвітання. ЄС є унікальним утворенням, адже залишаючись незалежними суверенними державами, його члени заснували спільні інституції задля ефективного вирішення питань, що становлять їхній спільний інтерес.*

Історія створення Європейського Союзу розпочалася 9 травня 1950 року, коли міністр закордонних справ Франції Робер Шуман запропонував європейським країнам, насамперед Німеччині та Франції, об'єднати ресурси у вугледобувній і сталеливарній галузях промисловості. Це було важливим кроком до об'єднання мирних сил після Другої світової війни. З 1985 року 9 травня відзначається як День Європи.

Офіційно об'єднання, яке згодом назвали Європейським Союзом, було утворене 1957 року. Відтоді воно незмінно розширювалося і модернізувалося, досягаючи дедалі вищої якості життя для його громадян. Водночас ЄС став впливовим міжнародним гравцем, рівним за вагою провідним світовим державам.

1 грудня 2009 року набув чинності Лісабонський договір, що зміцнив позиції ЄС на міжнародній арені та модернізував його механізми ухвалення рішень.

**Триває перехідний період для Великої Британії, яка проголосила про вихід з ЄС 29 березня 2017 року і припинила членство в ньому 31 січня 2020 року. Однак до кінця цього ж року (2020) Сполучене Королівство застосовує чинне законодавство ЄС та зберігає усі права й обов'язки члена Євросоюзу, окрім участі в процесах прийняття рішень та в роботі інституцій ЄС.*

■ Все про Європейський Союз: <http://europa.eu>

ЯК ПРАЦЮЄ ЄС

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ

Європейський Парламент – це законодавчий орган ЄС, який представляє громадян його держав-членів та обирається ними безпосередньо. Він складається з 705 депутатів, яких обирають у 27 країнах кожні 5 років на загальних та вільних виборах. Ці вибори є найбільш багатонаціональними виборами у світі. У Європарламенті є Президент, який не має права голосу. Нині це Давид-Марія Сассолі (Італія). Парламент спільно з Радою ЄС ухвалює закони, затверджує бюджет, здійснює нагляд за діяльністю інституцій ЄС.

■ *Більше:* <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>

РАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Рада Євросоюзу – це законодавчий орган, що представляє держави-члени. Кожна з них має певну кількість голосів, яка відповідає чисельності її населення. У засіданнях Ради беруть участь міністри, які висловлюють позиції національних урядів. Рада ЄС ухвалює закони та вирішує питання щодо спільної зовнішньої політики та політики у сфері безпеки. Кожна держава-член ЄС по чергово головує в Раді протягом 6 місяців.

■ *Більше:* <http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/>

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ

Єврокомісія – це орган виконавчої влади ЄС, колегія якого складається з 27 комісарів (по одному від кожної країни). Комісія ініціює законодавчі пропозиції, реалізує політику Євросоюзу, управляє бюджетом, забезпечує дотримання європейського законодавства, представляє ЄС на міжнародній арені. Президент Європейської Комісії – Урсула фон дер Ляен (Німеччина).

■ *Більше:* https://ec.europa.eu/commission/index_en

ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА

Європейська Рада є інституцією ЄС, яка визначає загальні політичні напрямки та пріоритети Європейського Союзу. Під час зустрічей в рамках ЄР глави держав та урядів 27 країн ЄС обговорюють найважливіші стратегічні питання подальшого розвитку Європейського Союзу. До складу Європейської Ради також входять Президент Єврокомісії та Президент ЄР, який координує діяльність цієї інституції. Посаду президента створено Лісабонським договором. Нині її обіймає колишній прем'єр-міністр Бельгії Шарль Мішель.

■ *Більше:* <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/president/>

ЄВРОПЕЙСЬКА СЛУЖБА ЗОВНІШНЬОЇ ДІЇ

Ця структура так само створена Лісабонським договором і виконує функції дипломатичного корпусу, відповідального за відносини ЄС із країнами всього світу, а також за гуманітарну та технічну допомогу. Очолює службу Високий представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки. Нині цю посаду обіймає Жозеп Боррель (Іспанія).

■ *Більше:* https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО ЄС

ЄС – СВІТОВИЙ ГРАВЕЦЬ

Європейський Союз має величезний вплив на світовій арені, коли висловлює спільну позицію. В економічному, торговельному і монетарному значенні ЄС набув статусу великої світової держави. Він має значний вплив у рамках міжнародних організацій, таких як Світова організація торгівлі чи Організація Об'єднаних Націй. ЄС є важливим партнером під час зустрічей на найвищому рівні з питань охорони довкілля та розвитку.

■ *Більше:* https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_en

ЄДИНА ВАЛЮТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Євро – єдина валюта Європейського Союзу. Її почали використовувати з 1999 року для безготівкових розрахунків, а з 2002 року банкноти і монети євро були запроваджені у готівковий обіг. Станом на 2020 рік єдину валюту використовують 19 із 27 держав-членів. Заснований у червні 1998 року Європейський центральний банк здійснює управління та контроль за операціями в євро в усіх державах-членах єврозони. Його головним завданням є підтримка цінової стабільності у зоні євро.

■ *Більше:* https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area_en

МЕНШЕ КОРДОНІВ – БІЛЬШЕ МОЖЛИВОСТЕЙ

Створений Шенгенською угодою від 14 червня 1985 року простір без контролю на внутрішніх кордонах охоплює нині територію 22 країн-членів ЄС. Це Австрія, Бельгія, Данія, Греція, Естонія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чеська Республіка та Швеція. До Шенгенської зони входять також чотири країни, що не є членами ЄС: Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія. Згідно з Амстердамським договором від 1997 року, всі держави, які приєднуються до ЄС, мусять повністю прийняти Шенгенський доробок разом із правилами, виробленими на його базі.

■ *Більше:* https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en

ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА СУСІДСТВА

Фотомо © European Union

Європейська політика сусідства поширюється на Азербайджан, Алжир, Білорусь, Вірменію, Грузію, Єгипет, Ізраїль, Йорданію, Ліван, Лівію, Марокко, Молдову, окуповані Палестинські території, Сирію, Туніс та Україну. ЄПС пропонує країнам-партнерам привілейовані відносини, побудовані на взаємному прагненні до спільних цінностей (демократія та права людини, верховенство права, ринкова економіка). Від того, наскільки поділяють

їх країни-партнери, залежить інтенсивність відносин між ними та Євросоюзом.

Практична реалізація ЄПС відбувається через Європейський інструмент сусідства. У рамках бюджетного періоду 2014-2020 років країнам-сусідам буде надано 15,4 млрд євро.

Кошти виділяються на багаторічні програми, які затверджує Єврокомісія. Одним із принципів ЄПС є «більше за більше» – що більше реформ проводить держава-сусід, то більше можливостей інтеграції з ЄС відкривається перед нею. Обсяги фінансової підтримки з боку Євросоюзу також залежать від успіхів кожної окремої країни у впровадженні реформ.

Для України на період 2015-2020 років передбачено двосторонній пакет допомоги розміром 130 млн євро щороку в рамках Європейського інструменту сусідства. Також, відповідно до принципу «більше за більше», може бути надано додатково 240-300 млн євро – за умови доведеного прогресу в поглибленні демократії та дотриманні прав людини.

У рамках Європейської політики сусідства Євросоюз фінансує проекти у різноманітних сферах: прикордонне співробітництво, освіта, довкілля, транспорт, місцеве самоврядування тощо. Наприклад, з листопада 2005 року діє Місія Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM). Мандат місії передбачає нарощування можливостей партнерів, насамперед прикордонних та митних відомств, в управлінні кордонами. Партнером в реалізації проекту виступає Міжнародна організація з міграції. Штат місії складають 50 спеціалістів з ЄС та понад 80 фахівців з Молдови та України. Через очевидну ефективність місії її дворічні мандати продовжували вже п'ять разів. Поточний мандат місії діє до 30 листопада 2020 року.

31 грудня 2014 року розпочала роботу Консультативна місія Європейського Союзу (КМЄС). Вона надає підтримку державним органам України у реформуванні сектору цивільної безпеки шляхом стратегічних консультацій та практичної підтримки заходів з реформування згідно зі стандартами ЄС, міжнародними принципами належного врядування та дотримання прав людини. Зокрема, Міністерству внутрішніх справ, Національній поліції, Генеральній прокуратурі, Службі безпеки, Національному антикорупційному бюро, Національному агентству з питань запобігання корупції. Команда КМЄС складатиметься з понад 260 українських і міжнародних фахівців, які переважно працюють у Києві, а також має представництва у Львові, Одесі та Харкові.

■ Більше: http://eeas.europa.eu/enp/index_en.htm

СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО

У травні 2019 року виповнилось 10 років від заснування Східного партнерства (СП) - ініціативи, що надає шістьом східним партнерам ЄС можливості для поглибленої співпраці з ним на дво- і багатосторонньому рівні. Основним інструментом двостороннього формату є Угода про асоціацію, що укладається з тими державами, які домоглися істотних результатів у процесах становлення демократії, верховенства права, дотримання прав людини, запровадження ринкової економіки, а також у забезпеченні стабільного розвитку й належного урядування.

З 1 липня 2016 року набули чинності такі угоди з Грузією та Молдовою. 1 вересня 2017 року, після завершення процесу ратифікації національними парламентами країн-членів ЄС, набула чинності Угода про асоціацію між ЄС та Україною.

У площині двосторонніх відносин Східне партнерство передбачає також діалог у напрямку вільної лібералізації. Його інструментами є угоди про спрощення процедури видачі віз та скасування віз після належного виконання партнерами планів дій з вільної лібералізації.

Так, безвізовий режим від Євросоюзу вже отримали Молдова, Грузія та Україна. Азербайджан і Вірменія мають з ЄС угоди про спрощення процедури надання віз. Тривають переговори щодо укладення такого документу з Білоруссю.

На багатосторонньому рівні в рамках Східного партнерства було створено чотири тематичні платформи у таких сферах:

1. Демократія, належне урядування та стабільність
2. Економічна інтеграція та наближення до політик ЄС в окремих галузях
3. Енергетична безпека
4. Контакти між людьми

Поточними пріоритетами Східного партнерства, серед іншого, є підтримка демократії та належного урядування, підтримка міграційних систем, управління кордонами та співробітництво між виконавчими органами, зміцнення здатності країн Східного партнерства до участі в спільних місіях та операціях ЄС із закордонної політики та безпеки.

Як і в рамках Європейської політики сусідства в цілому, в рамках Східного партнерства реалізуються проекти та програми, спрямовані на досягнення цілей ініціативи. Орієнтовний бюджет цих проектів на 2014-2020 роки становить близько 900 млн євро.

Наприклад, з вересня 2013 року по березень 2019 року тривала програма «Територіальне співробітництво країн Східного партнерства» (ЕаРТС), участь в якій взяли усі держави СП. Вона мала на меті зміцнення співробітництва між прикордонними регіонами країн-учасниць задля розвитку прилеглих до кордонів територій. У рамках загальної програми реалізувались двосторонні операційні програми. Наприклад, у програмі Білорусь – Україна (бюджет 3,3 млн євро) взяли участь Житомирська, Київська, Волинська, Чернігівська та Рівненська області. В операційній програмі Молдова – Україна (бюджет 3,3 млн євро) – Одеська, Вінницька та Чернівецька області. Усього на реалізацію спільних проектів у рамках ЕаРТС Євросоюз виділив 9,3 млн євро. До реалізації проектів долучились як органи місцевої влади, так і неурядові організації.

■ *Більше:* <http://www.euneighbours.eu/en/east/eu-in-action>

ВІДНОСИНИ ЄВРОСОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ

27 червня 2014 року в Брюсселі Президент України Петро Порошенко та лідери держав-членів ЄС поставили свої підписи під економічною частиною Угоди про асоціацію. Політичну частину було підписано за кілька місяців до того — у березні 2014 року.

Так завершилася драматична історія, що включала складний переговорний процес, підготовку документу до підписання на саміті Східного партнерства у Вільнюсі в листопаді 2013 року, відмову тодішнього українського керівництва це зробити і наступні масові протести, що переросли в Революцію гідності.

Угода про асоціацію – унікальний інструмент для реалізації Україною проголошеного нею європейського вибору. Це документ обсягом понад 1000 сторінок, що складається з семи розділів та понад 40 додатків і протоколів.

За своїм обсягом і тематичним охопленням Угода про асоціацію є найбільшим міжнародно-правовим документом, який уклдала в своїй історії Україна. Угода передбачає створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі. Вона покликана забезпечити тісну економічну інтеграцію України та Євросоюзу. Йдеться не лише про суттєву лібералізацію власне торгівлі, зокрема зменшення тарифів, а й гармонізацію українського законодавства та нормативно-регуляторної бази із законодавством ЄС. Завдяки цьому має відбутися глибока економічна інтеграція України до спільного європейського ринку, який нараховує понад півмільйона споживачів.

Угода про асоціацію набула чинності 1 вересня 2017 року, після завершення процесу її ратифікації державами-членами ЄС. До того, з 1 листопада 2014 року, тривало тимчасове застосування Угоди. На практиці це означало, що вже відтоді працювала більша частина документу.

Положення, які формують глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі, у повному обсязі запрацювали з 1 січня 2016 року. Однак, зважаючи на складний для України час, Євросоюз ще у квітні 2014 року ухвалив рішення про надання їй автономних торговельних преференцій, скасування або зменшення митних тарифів для українських імпортерів, як це передбачено торговельними положеннями Угоди про асоціацію.

Незважаючи на об'єктивні труднощі, нові можливості дають свій ефект. Так, 2016 року експорт української продукції до ЄС зріс на 3,7% порівняно з 2015-м, а 2017 року – аж на 27% порівняно з попереднім роком. Частка ЄС у загальному товарному експорті України досягла рекордних 41,6%.

ДОПОМОГА ЄС УКРАЇНІ

Європейський Союз є найбільшим донором України.

ЄС підтримує макрофінансову стабільність, покращення державного управління, подолання корупції, зміцнення правосуддя та громадянського суспільства, регіональний розвиток, захист довкілля, розвиток медіа та інше. Конкретні програми й проекти, обсяги їх фінансування та пріоритети визначаються Євросоюзом спільно з урядом України.

Особливо суттєво підтримка ЄС зростає після Революції гідності. Зокрема, протягом 2014-2020 років Євросоюз та європейські фінансові інституції надали Україні понад 15 млрд євро грантів та кредитів на підтримку стабільності, проведення реформ і модернізацію держави.

ЄС підтримує Україну за різними напрямками та через різні інструменти.

1. Допомога у вирішенні проблем, пов'язаних з військовими діями на сході України.

Від весни 2014 року Євросоюз надав Україні близько 155 млн євро на допомогу, пов'язану з подоланням наслідків конфлікту в Донецькій та Луганській областях. Разом із внесками держав-членів ЄС, обсяг такої допомоги перевищує 760 млн євро. Близько половини коштів припадає на покриття нагальних гуманітарних потреб, пов'язаних з медичним обслуговуванням, облаштуванням житла, постачанням продуктів харчування, освітою тощо. Також Євросоюз допомагає у відновленні територій та впровадженні там ключових реформ. Крім цього, Євросоюз та його держави-члени – найбільші донори Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ, завданням якої є неупереджено та об'єктивно спостерігати й звітувати про ситуацію в зоні конфлікту.

2. Макрофінансова допомога – це позики (кредити) на тривалий термін з низькою відсотковою ставкою.

Протягом 2014-2020 років Україна отримала 3,8 млрд євро макрофінансової допомоги, яку було перераховано в рамках чотирьох програм. Це – найбільша подібна підтримка, яку ЄС надав країні, що не є членом Євросоюзу. Крім цього, у травні 2020 року Рада ЄС ухвалила рішення про надання Україні 1,2 млрд євро пільгового кредиту, аби допомогти їй впоратися з негативними економічними наслідками пандемії COVID-19.

Надання Євросоюзом макрофінансової допомоги вимагає від країни виконання певних умов, що сприяють її реформуванню та модернізації.

3. Програми бюджетної допомоги ЄС – це цільові гранти, спрямовані на розвиток та підтримку реформ у тій чи іншій сфері.

Наприклад, 2014 року ЄС виділив Україні 50 млн євро на підтримку реформи регіональної політики. Протягом 2016-2021 років реалізується програма підтримки реформування державного управління в Україні, в рамках якої Євросоюз надав 90 млн євро. Найбільшою програмою бюджетної допомоги ЄС став «Контракт з розбудови держави», в рамках якого 2014 року Україні було виділено 355 млн євро.

4. Проекти та програми технічної допомоги, які Європейський Союз фінансує з фондів Європейського інструменту сусідства та інших інструментів.

Сотні таких проектів спрямовано на сприяння реформам та змінам в Україні через поширення досвіду ЄС, удосконалення законодавства, зміцнення державних інституцій, громадянського суспільства, медіа, покращення якості життя людей.

Наприклад, підтримку в сфері децентралізації ЄС надає через програму U-LEAD з Європою з бюджетом близько 100 млн євро (внесок ЄС становить понад 90 млн євро). Першу фазу програми було реалізовано в 2016-2020 роках. Внесок Євросоюзу в наступний етап становитиме 40 млн євро.

На сприяння боротьбі України з хабарництвом спрямовано Антикорупційну ініціативу ЄС. Її перша фаза з бюджетом у понад 16 млн євро тривала з 2017 по 2020 роки. Другий етап розраховано на період до 2025 року, і його бюджет становить 22,9 млн євро.

Розвитку верховенства права в Україні відповідно до європейських стандартів сприяє проект «Європейське правосуддя – Україні» з бюджетом 15 млн євро, що розпочався в червні 2018 року.

Головним каналом надання ЄС секторальної бюджетної підтримки та фінансування проектів технічної допомоги є Європейський інструмент сусідства. Лише у 2014-2020 роках Україна отримала через нього близько 1,4 млрд євро.

5. Підтримка через європейські фінансові інституції, такі як Європейський банк реконструкції та розвитку і Європейський інвестиційний банк.

Ця підтримка також значно посилилася з 2014-го року. Тоді було затверджено пакет, згідно з яким через ЄБРР та ЄІБ Україні виділено близько 8 млрд євро на період до 2020 року. Через ці банки Євросоюз кредитує проекти, спрямовані на розвиток інфраструктури, особливо в регіонах, підтримку малого та середнього бізнесу, покращення муніципального господарства.

Зокрема, 2016 року розпочато фінансований ЄІБ проект «Міський громадський транспорт в Україні» з бюджетом 200 млн євро, бенефіціарами якого є низка обласних центрів. Станом на травень 2020-го року банком погоджено виділення коштів на реалізацію 13 підпроектів міст Харкова, Львова, Чернігова, Сум, Києва, Луцька, Одеси, Тернополя та Запоріжжя на загальну суму 176,2 млн євро.

■ *Допомога ЄС Україні: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/4081*

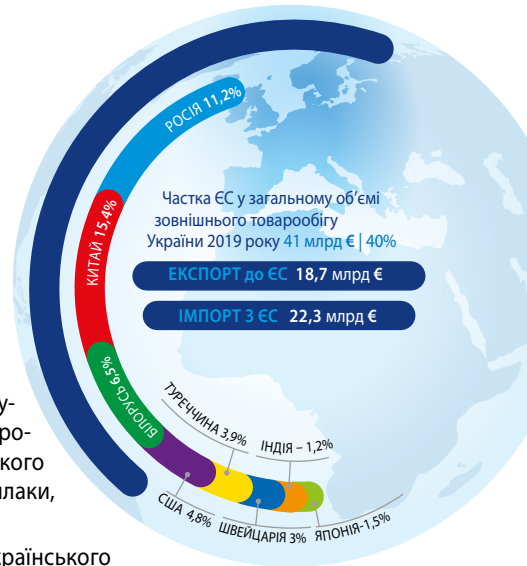
ТОРГІВЛЯ

Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України. 2019 року на ЄС припало 40% (або 41 млрд євро) її зовнішньої торгівлі.

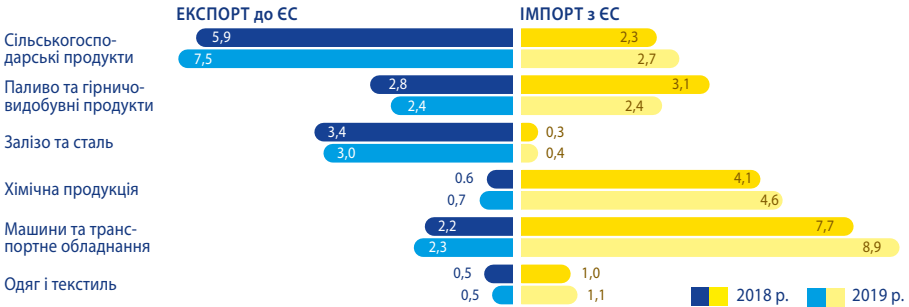
Порівняно з попереднім роком товарообіг збільшився на 5,5%. Зростання українського експорту до ЄС становило 3,9%.

Євросоюз постачає до України переважно продукцію машинобудування і транспортне устаткування, продукцію хімічної промисловості та промислові товари. Головними позиціями українського експорту до ЄС є зерно, чорні метали, руди та шлаки, електричні машини.

Водночас останніми роками асортимент українського експорту до ЄС розширюється, дедалі активнішим у виході на ринок Євросоюзу стає малий і середній бізнес.

Структура торгівлі між Україною та Європейським Союзом /млрд €/

Ключову роль у торгівлі між Євросоюзом та Україною відіграє Глибока та всеосяжна зона вільної торгівлі, передбачена Угодою про асоціацію.

Належне її виконання в низці сфер, пов'язаних із виробництвом та торгівлею, сприятиме подальшому виходу українських виробників на найбільший у світі ринок, а також зміні структури українського експорту до ЄС. Зокрема, збільшенню товарів з великою доданою вартістю, а також зменшенню негативного для України сальдо (різниця між обсягами експорту до ЄС та імпорту з Євросоюзу).

Завдяки передбаченим Угодою про асоціацію реформам в Україні також має покращитися інвестиційний клімат, що сприятиме розвитку бізнесу і зростанню виробництва товарів кінцевого споживання.

■ *Більше:* <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/ukraine/>

ВІЗОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

Привіт, Європо!

Європейський Союз та Україна йшли до безвізового режиму багато років, послідовно працюючи задля полегшення міжлюдських контактів.

11 червня 2017 року розпочав діяти безвізовий режим для громадян України – власників біометричних паспортів. Це дозволило їм здійснювати короткострокові поїздки до ЄС, перебуваючи там не більше 90 днів протягом 180 днів.

Безвізовий режим для громадян України стосується усіх країн-членів Євросоюзу, окрім Ірландії. Крім цього, в рамках безвізового режиму українські громадяни можуть подорожувати до держав Шенгенського простору, які не є членами Євросоюзу – Ісландії, Ліхтенштейну, Норвегії та Швейцарії.

Перемовини про візову лібералізацію розпочалися ще 2008 року. Приблизно тоді ж, з 1 січня 2008 року, почала діяти Угода про спрощення процедури надання віз, яка полегшила подорожі до ЄС багатьом категоріям громадян України, скоротивши кількість потрібних для отримання візи документів та зменшивши або скасувавши плату за це. Водночас із 1 січня 2010 року між Україною та ЄС у повному обсязі діє Угода про реадмісію, спрямована на боротьбу з нелегальною міграцією.

Лише за період із червня 2017 по червень 2019 року безвізовим режимом скористалися майже 3 мільйони громадян України, й інтерес до безвізових подорожей до Євросоюзу продовжує зростати.

■ *Більше: <http://openeurope.in.ua/>*

ІНШІ НАПРЯМКИ

З лютого 2011 року Україна є повноправним членом Енергетичного співтовариства ЄС. Головною метою цієї спільноти є створення інтегрованого енергетичного ринку, посилення безпеки енергопостачання, забезпечення стабільної подачі електроенергії та мінімізація впливу на довкілля процесів, пов'язаних з енергопостачанням.

У листопаді 2013 року Україна та ЄС парафували Угоду про спільний авіаційний простір (так зване «Відкрите небо»). Вона передбачає об'єднання авіатранспортних ринків України та ЄС, що сприятиме підвищенню якості авіапослуг та їх здешевленню, розвитку транзитного потенціалу України та її інтеграції до європейських авіаційних структур. Станом на травень 2020 року документ очікує на підписання.

СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ

Співробітництво в галузі освіти традиційно є важливим для ЄС та України. Українські заклади вищої освіти, зокрема студенти, викладачі, адміністративний персонал та науковці активно беруть участь у різних освітніх програмах Євросоюзу, зокрема Erasmus+.

ERASMUS+ – це програма Європейського Союзу на період 2014-2020 років, що підтримує проекти співпраці, мобільність, партнерства і проведення заходів у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. Разом з понад 150 країнами світу Україна є однією з країн-партнерів Erasmus+. Країнами-членами Програми виступають 27 держав-членів ЄС, Сполучене Королівство, Ісландія, Норвегія, Ліхтенштейн, Туреччина, Північна Македонія та Сербія. Бюджет програми складає 14,7 млрд євро.

Конкурси Erasmus+ у сфері освіти, молоді та спорту відкриті для участі українських студентів, випускників, молоді, представників закладів освіти, наукових установ, органів влади, молодіжних та громадських організацій, державних і приватних підприємств тощо. Структура програми у сфері вищої освіти включає такі ключові напрями:

КА1: Академічна мобільність – фінансування надається на організацію та індивідуальну участь у короткострокових обмінах (Міжнародна кредитна мобільність) для студентів на навчання (3-12 міс.) і практику (2-12 міс.) та працівників університетів (5 дн.-2 міс.) на стажування та викладання, а також на навчання/викладання на Спільних магістерських програмах Еразмус Мундус з отриманням повної вищої освіти в Європі на рівні магістра.

КА2: Проекти співпраці задля розвитку інновацій та обміну успішними практиками – фінансування надається для розробки та реалізації проектів міжнародної співпраці між закладами вищої освіти Європи, України та інших країн-партнерів Програми з метою розбудови потенціалу для впровадження реформ у сфері вищої освіти (Розвиток потенціалу вищої освіти); розробку нових, інноваційних та міждисциплінарних підходів до викладання й навчання (Альянси знань); розробку та впровадження інноваційних практик на організаційному, місцевому, регіональному, національному або європейському рівні (Стратегічні партнерства).

КА3: Підтримка реформ – цей напрям спрямований на підтримку напрувань та розробок ЄС у сфері освітньої політики задля досягнення кращого системного розвитку і

СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ

впливу. Для України є можливість фінансування проведення міжнародних конференцій та діяльності Національної команди експертів з реформування вищої освіти задля підтримки реформ відповідно до завдань Болонського процесу та Європейського простору вищої освіти.

Жан Моне – метою наряду є активізація євроінтеграційного дискурсу, сприяння розвитку євроінтеграційних студій, залучення закладів вищої освіти до дослідження євроінтеграційних процесів, поширення ідей об'єднаної Європи.

У рамках програми Erasmus+ також передбачені можливості для молоді, що спрямовані на підвищення рівня ключових компетентностей навчання впродовж життя, залучення молоді до розвитку демократії, активного громадянства, міжкультурного діалогу й міжнародної співпраці, посилення соціальної інтеграції та підвищення якості молодіжної співпраці, сприяння розвитку неформальної та інформальної освіти:

КА1: Мобільність молоді та молодіжних працівників: молодіжні обміни (5-21 день) та професійний розвиток молодіжних працівників (від 2 днів до 2 міс.)

КА2: Проекти співпраці (Стратегічні партнерства, Розвиток потенціалу): впровадження інноваційних практик та реалізація спільних ініціатив із розвитку співробітництва, навчання та обміну досвідом на європейському рівні.

КА3: Підтримка реформ (Молодіжний діалог): зустрічі між молоддю та тими, хто приймає рішення у сфері молодіжної політики.

Також існують можливості співпраці у шкільній освіті. Відкритий ресурсний портал для шкіл – The School Education Gateway (<http://schooleducationgateway.eu/>) база знань, досліджень та співпраці для працівників і учнів сфери шкільної освіти. Програма **eTwinning** об'єднує викладачів-ентузіастів та згуртовує навколо себе найбільшу спільноту шкіл Європи. Це забезпечує діяльність онлайн-платформи, на базі якої школи реалізують спільні онлайн-проекти. З 2013 року Україна стала учасником eTwinning Plus – робочого простору програми eTwinning у рамках Східного партнерства Європейського Союзу.

Станом на травень 2020 року фінансування отримали такі проекти:

Освіта: 1322 – фінансування 13051 мобільностей студентів і працівників українських закладів вищої освіти; 246 стипендій для навчання українців у магістратурі та аспірантурі (PhD); 8 – спільні магістерські програми; 38 – розвиток потенціалу вищої освіти; 4 стратегічні партнерства у сфері вищої освіти та 2 у сфері шкільної освіти; 6 – освіта дорослих; 4 – підтримка реформ у сфері вищої освіти; 82 – Жан Моне, за участю 36 закладів вищої освіти України.

Молодь: 11600 грантів для молодіжних обмінів, 153 волонтерських проектів; 2918 – молодіжні обміни; 59 – розвиток потенціалу молоді; 10 молодіжних стратегічних партнерств; 44 – підтримка реформ у сфері молодіжної політики.

Спорт: 5 проектів.

Учасниками eTwinning Plus від України є 1272 школи та 2462 викладачі, що долучилися до реалізації 4529 проектів.

■ *Національний Еразмус+ офіс в Україні:* <http://www.erasmusplus.org.ua>
■ *Програма eTwinning в Україні:* <http://www.etwinning.com.ua/>

Розвивається **співпраця у сфері культури**. Так, з 2016 року Україна отримала змогу долучитися до програми ЄС **«Креативна Європа»**, яка реалізується в 2014-2020 роках і має бюджет 1,46 млрд євро. Програма складається з трьох компонентів: культура, медіа та секторальний напрямки.

■ *Програма «Креативна Європа»:* <http://creativeeurope.in.ua/>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

EU

Європейський Союз – економічне та політичне об'єднання
27 європейських держав.

населення: 446 млн осіб

територія: 4,2 млн км²

офіційні мови: загалом 24 мови

грошова одиниця: євро €, нині в обігу в 19 з 27 країн ЄС

офіційне свято: 9 травня – День Європи

Держави-члени ЄС

Держави-кандидати у члени ЄС

ДЕРЖАВИ-ЧЛЕНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

AT

АВСТРІЯ

столиця **Відень**
населення **8,8 млн осіб**
загальна площа **83 858 км²**
грошова одиниця **євро €**

BE

БЕЛЬГІЯ

столиця **Брюссель**
населення **11,4 млн осіб**
загальна площа **30 528 км²**
грошова одиниця **євро €**

BG

БОЛГАРІЯ

столиця **Софія**
населення **7,1 млн осіб**
загальна площа **110 993 км²**
грошова одиниця **лев**

GR

ГРЕЦІЯ

столиця **Афіни**
населення **10,8 млн осіб**
загальна площа **131 957 км²**
грошова одиниця **євро €**

DK

ДАНІЯ

столиця **Копенгаген**
населення **5,7 млн осіб**
загальна площа **43 098 км²**
грошова одиниця **датська крона**

EE

ЕСТОНІЯ

столиця **Таллінн**
населення **1,3 млн осіб**
загальна площа **43 000 км²**
грошова одиниця **євро €**

IE

ІРЛАНДІЯ

столиця **Дублін**
населення **4,8 млн осіб**
загальна площа **70 282 км²**
грошова одиниця **євро €**

ES

ІСПАНІЯ

столиця **Мадрид**
населення **46,5 млн осіб**
загальна площа **504 782 км²**
грошова одиниця **євро €**

IT

ІТАЛІЯ

столиця **Рим**
населення **60,6 млн осіб**
загальна площа **301 263 км²**
грошова одиниця **євро €**

CY

КІПР

столиця **Нікосія**
населення **0,8 млн осіб**
загальна площа **9 251 км²**
грошова одиниця **євро €**

LV

ЛАТВІЯ

столиця **Рига**
населення **2,0 млн осіб**
загальна площа **64 689 км²**
грошова одиниця **євро €**

LT

ЛИТВА

столиця **Вільнюс**
населення **2,8 млн осіб**
загальна площа **65 300 км²**
грошова одиниця **євро €**

LU

ЛЮКСЕМБУРГ

столиця **Люксембург**
населення **0,6 млн осіб**
загальна площа **2 586 км²**
грошова одиниця **євро €**

MT

МАЛЬТА

столиця **Валлетта**
населення **0,4 млн осіб**
загальна площа **316 км²**
грошова одиниця **євро €**

NL

НІДЕРЛАНДИ

столиця Амстердам
 населення 17 млн осіб
 загальна площа 41 543 км²
 грошова одиниця євро €

DE

НІМЕЧЧИНА

столиця Берлін
 населення 82,8 млн осіб
 загальна площа 356 854 км²
 грошова одиниця євро €

PL

ПОЛЬЩА

столиця Варшава
 населення 38 млн осіб
 загальна площа 312 679 км²
 грошова одиниця злотий

PT

ПОРТУГАЛІЯ

столиця Лісабон
 населення 10,3 млн осіб
 загальна площа 92 072 км²
 грошова одиниця євро €

RO

РУМУНІЯ

столиця Бухарест
 населення 19,6 млн осіб
 загальна площа 230 000 км²
 грошова одиниця румунський лей

SK

СЛОВАЧЧИНА

столиця Братислава
 населення 5,4 млн осіб
 загальна площа 49 035 км²
 грошова одиниця євро €

SL

СЛОВЕНІЯ

столиця Любляна
 населення 2,0 млн осіб
 загальна площа 20 273 км²
 грошова одиниця євро €

HU

УГОРЩИНА

столиця Будапешт
 населення 10 млн осіб
 загальна площа 93 030 км²
 грошова одиниця форінт

FL

ФІНЛЯНДІЯ

столиця Гельсінкі
 населення 5,5 млн осіб
 загальна площа 305 000 км²
 грошова одиниця євро €

FR

ФРАНЦІЯ

столиця Париж
 населення 67 млн осіб
 загальна площа 543 965 км²
 грошова одиниця євро €

FR

ХОРВАТІЯ

столиця Загреб
 населення 4,1 млн осіб
 загальна площа 56 594 км²
 грошова одиниця хорватська куна

CZ

ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА

столиця Прага
 населення 10,5 млн осіб
 загальна площа 78 864 км²
 грошова одиниця чеська крона

SE

ШВЕЦІЯ

столиця Стокгольм
 населення 10,0 млн осіб
 загальна площа 411 000 км²
 грошова одиниця шведська крона

Країни Шенгенської зони

Крім 22-х країн ЄС до Шенгенської зони входять також Швейцарія, Ісландія, Норвегія та Ліхтенштейн

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

101, вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна
тел.: +38 (044) 390-80-10; факс: +38 (044) 390-80-15
e-mail: delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu
(відділ преси та інформації)

www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/
www.facebook.com/EUDelegationUkraine
www.twitter.com/EUDelegationUA

Голова Представництва Європейського Союзу в Україні
Matti Maasilta

17 вересня 1993 року між ЄС та Україною було підписано угоду про взаємне відкриття представництв. Невдовзі після того у Києві з'явилася дипломатична місія Євросоюзу.

Нині Представництво ЄС в Україні є центром комунікації Євросоюзу з українськими партнерами. Воно входить до структури Європейської служби зовнішньої дії, проте водночас у місії працюють і службовці Європейської Комісії.

Головою Представництва Європейського Союзу в Україні є посол Матті Маасікас.

Головні завдання Представництва ЄС в Україні:

- сприяти політичним та економічним зв'язкам між Україною і Європейським Союзом шляхом підтримки ефективного діалогу з урядовими установами та підвищення поінформованості про Європейський Союз, його інституції та програми;
- відстежувати реалізацію Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС і здійснювати моніторинг двосторонніх відносин у політичній, економічній, торговельній та фінансовій сферах;
- інформувати про розвиток Європейського Союзу, роз'яснювати й відстоювати окремі аспекти політики ЄС;
- брати участь у впровадженні програм зовнішньої допомоги Європейського Союзу.

■ *Бажаєте отримувати інформацію про ЄС?*

*Підпишіться на розсилку новин від Представництва ЄС в Україні:
delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)*

ІНФОРМАЦІЙНІ ЦЕНТРИ ЄС В УКРАЇНІ

Національна академія державного управління при Президентові України

м. Київ, 03057, вул. Антона Цедіка, 20
Пов. 4, кімн. 401
тел.: (044) 481-21-79, (093) 987-80-08

Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

м. Київ, 04119, вул. Мельникова, 36/1
Пов. 1, бібліотека
тел.: (044) 481-44-11, 481-44-42, (093) 425-99-26

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

м. Київ, 03061, пр. Відродний, 4
Корп. 7, кімн. 204
тел.: (044) 406-77-66, (067) 979-00-15

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, 9100, пл. Соборна, 8/1
Наукова бібліотека (головний корпус)
тел.: (04563) 5-12-88

Вінницький національний технічний університет

м. Вінниця, 21021, Хмельницьке шосе 95
Головний корпус, кімн. 104
тел.: (093) 503-48-28, (067) 593-95-71

Донецький національний університет (Вінниця)

м. Вінниця, 21021, вул. 600-річчя, 21
Головний корпус, кімн. 609
тел.: (093) 503-48-28, (067) 593-95-71

Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара

м. Дніпро, 49050, вул. Казакова, 8
Бібліотека
тел.: (093) 109-11-21

Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, 76000, вул. Чорновола, 1
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
тел.: (067) 650-96-58

Донецький юридичний інститут МВС України

м. Кривий Ріг, 50065, вул. Степана Тільги, 21
Бібліотека
тел.: (096) 291-03-69

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

м. Кропивницький, 25006, вул. Шевченка, 1
тел.: (099) 948-90-79

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки

м. Луцьк, 43021, вул. Винниченка, 30а
Бібліотека
тел.: (0332) 24-12-00, (066) 651-54-09

Львівський Національний університет ім. Івана Франка

м. Львів, 79602, вул. Січових стрільців, 19
Факультет міжнародних відносин, кімн. 202
тел.: (032) 239-46-56, (067) 968-27-94

Маріупольський державний університет

м. Маріуполь, просп. Будівельників, 129
тел.: (098) 367-04-30

Чорноморський державний університет ім. Петра Могили

м. Миколаїв, 54003, вул. 68-ти Десантників, 10
Корпус 10-П, кімн. 305
тел.: (0512) 76-71-93, (063) 311-88-47

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 65082, вул. Преображенська, 8
Наукова бібліотека
тел.: (048) 723-03-78, (063) 742-44-32

Національний університет «Острозька академія»

м. Острог, 35800, вул. Семінарська, 2
тел.: (097) 905-35-06

Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Дала

м. Северодонецьк, 93400, проспект Центральний, 59а
Наукова бібліотека
тел.: (095) 036-00-93

Сумський Державний Університет

м. Суми, вул. Покровська, 9/1
Конгрес-центр, кімн. 218
тел.: (0542) 66-50-58, (050) 927-47-67, (050) 973-65-25

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, 46020, вул. Львівська, 11а
Корп. 11, пов. 2
тел.: (035) 247-50-63, (067) 801 32 45

Ужгородський національний університет

м. Ужгород, 88000, Закарпатська обл.
вул. Університетська, 14
тел.: (050) 672-93-96

Харківський національний економічний університет

м. Харків, 61001, пр. Леніна 9а
Науково-бібліотечний корпус, кімн. 309
тел.: (057) 702-11-14 (вн. 211), 702-07-19, (063) 254-07-18

Херсонський державний університет

м. Херсон, 73000, вул. 40 років Жовтня, 2
тел.: (0552) 32-67-41, (097) 423-79-55

Хмельницький університет управління та права

м. Хмельницький, 29013, вул. Героїв Майдану, 8
Наукова бібліотека
тел.: (097) 942-42-96

Черкаський державний технологічний університет

м. Черкаси, 18006, бульвар Шевченка, 460
Бібліотека, факультет економіки та управління
тел.: (050) 197-93-63

Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

м. Чернівці, 58000, вул. Лесі Українки, 23
Пов. 2, бібліотека
тел.: (0372) 58-47-68, (095) 565-55-35

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, 14000, вул. Шевченка, 95
тел.: (066) 719-67-90

Європейський Союз

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

101, вул. Володимирська, м. Київ, 01033, Україна
тел.: +38 (044) 390-80-10, факс: +38 (044) 390-80-15

e-mail: delegation-ukraine@eeas.europa.eu

delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)

www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine | www.europa.eu

Facebook: <http://www.facebook.com/EUDelegationUkraine>

Twitter: <http://twitter/EUDelegationUA>

Київ: Представництво ЄС в Україні, 2020

PRINT ISBN: 978-92-9238-746-4 doi: 10.2871/246624 JA-02-20-539-UK-C

PDF ISBN: 978-92-9238-745-7 doi: 10.2871/910483 JA-02-20-539-UK-N

Друк з дозволу Представництва ЄС в Україні

Видання виправлене та доповнене

Редагування та друк: FGL Energy LLC, червень 2020

© Європейський Союз, 2020

Ця публікація видана за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Викладені в ній погляди є авторськими і не обов'язково відображають офіційну думку Європейського Союзу. Відтворення дозволене за умови посилання на першоджерело.

Надруковано в Україні

